

208210 - Oruçlunun Balgam Yutmasının Hükümü

Soru

(12597) no.lu soruda, balgam yutmanın orucu bozmayacağı, çünkü bunun yeme ve içme kapsamında olmadığı belirtilmiştir. Ancak (78479) no.lu fetvada, yiyecek ve içecek olmasa bile herhangi bir şeyi yutmanın orucu bozacağı ifade edilmiştir. Burun mukozasından gelen balgamı ya da sümüğü kasten yutmak orucu bozar mı?

Detaylı cevap

Fıkıh âlimlerinin tercih ettiği görüşe göre, **balgam yutmak orucu bozmaz**. Ancak bu, yiyecek veya içecek dışında bir şey (örneğin taş gibi) yutmanın orucu bozmasıyla çelişmez.

El-Havi el-Kebir (3/456)'de şöyle geçer:

İmam Şafii r.h, şöyle demiştir:

“Eğer bir kimse taş veya yiyecek olmayan bir şey bağırsaklarına ulaştırırsa; bir şeyi enjekte ederken veya bir yarayı tedavi ederken midesine bir madde girerse; veya burnuna çektiği ilaç başının içine ulaşırsa, orucu bozulur. Ancak bunu unutarak yapmışsa orucu bozulmaz.”

Maverdi'nin bu açıklamayı destekleyerek şöyle dediği aktarılmıştır:

“Yiyecek, içecek veya yiyecek ve içecek dışındaki bir şey (örneğin bir dirhem, taş, ceviz ya da badem) yutarsa, orucu bozulur ve kasıtlı olarak yapmışsa kaza gerekir. Unutarak yaparsa orucu bozulmaz.”

Balgam Yutmanın Hükümü:

Balgam, vücut içinden gelen bir madde olduğu ve yaratılış itibarıyla insanın bir parçası olduğu için, onu yutmak dışarıdan bir şey yutmak olarak değerlendirilmez. Ancak taş gibi dışarıdan alınan bir şeyi yutmak orucu bozar.

İbn Habîb şöyle demiştir:

“Bir kişi balgamını boğazından çıkarıp ağzına getirdikten sonra yutarsa, orucu bozulmaz.

Ancak bu, uygun olmayan bir davranıştır. Çünkü balgam ne bir yiyecek ne de içecektir. Ayrıca, kaynağı baş bölgesindendir.”

El-Baci bu görüşü şöyle açıklamıştır:

“İbn Habib’in bu görüşü, kişinin balgamı yerden alıp yutmamış olması ve bunun ağızda birikmesi gibi alışıldık bir durumla bağlantılıdır. Ancak bunu yutmak hoş karşılanmaz. Çünkü balgamı çıkarmak mümkündür. Bu, tükürüğe benzemez.” El-Tac ve’l-İklil (2/426)

Burnundan gelen sümüğü, ağzına çekip yutarsa, tercih edilen görüşe göre orucu bozulmaz.

Tebyinü’l-Hakaik Şerhu Kenzü’d-Dekaik (1/324)’te şöyle geçer:

“Burnundaki sümüğü çekip ağzına götüren ve bilerek yutan kişinin orucu bozulmaz.”

El-Bahrü’r-Raik Şerhu Kenzü’d-Dekaik (2/294)’te şu hüküm verilir:

“**Bir oruçlu, burnundaki sümük başından aşağıya inip boğazına ulaşsa** ve bu kasten olsa dahi, orucu bozulmaz. Çünkü bu tükürüğe benzer. Ancak sümüğü eliyle alarak yutarsa, orucu kaza etmesi gerekir.”

Daha önce de belirtildiği gibi, balgam veya sümük gibi şeyler genelde hoş karşılanmayan maddelerdir. Dolayısıyla kişinin bunları çıkarma imkânı varsa, yutmaması gerekir. Ayrıca, bu konuda orucu bozulduğunu söyleyen âlimlerin görüşünü dikkate alarak ihtiyatlı davranmak tavsiye edilir.

Şerenblali el-Hanefi bu konuda şunları söyler:

“El-Hüccet”te şöyle sorulmuştur: ‘Bir kişi balgam yutarsa ne olur?’

İbrahim, ‘Eğer ağız dolusu miktarından az ise, oy birliğiyle (Hanefilere göre) orucu bozulmaz’ demiştir.

‘Eğer ağzını tamamen dolduruyorsa, bu durumda İmam Ebu Yusuf’a göre orucu bozulur. Ancak İmam Ebu Hanife’ye göre bozulmaz.’ Ancak balgamın atılması gerekir ki, insanın buna gücü yeter. İmam Şafii’ye göre de orucu bozulmasın, ve bu konuda Bilge İbn el-Şuhne dikkat çekmiştir. Böylece tüm alimlerin görüşüne göre orucu geçerli olur. (**Merâkî’l-Felâh, Şerhü Nûrû’l-İdâh** 246).

En iyisini Allah bilir.